

Alternatívne riešenie
sporov v oblasti
duševného vlastníctva

Mediácia

Čo potrebujete
vedieť

Obsah

3 Základné pojmy

Alternatívne riešenie sporov (ADR)

Mediácia

4 Prečo využiť mediáciu a iné možnosti ADR pri riešení sporov v oblasti duševného vlastníctva

6 Výhody mediácie

8 Desať dôvodov na využitie mediácie v prípade riešenia sporu v oblasti duševného vlastníctva

10 Typické fázy mediačného konania

12 Slovník pojmov

14 Ďalšie informácie

Základné pojmy

■ Alternatívne riešenie sporov (ADR)

Alternatívne riešenie sporov (angl. alternative dispute resolution, ADR) sa vzťahuje na akýkoľvek postup, v rámci ktorého sa účastníci sporu snažia dosiahnuť dohodu bez použitia tradičného súdneho konania pomocou nestranného subjektu. Hlavné druhy ADR sú mediácia a rozhodcovské konanie. Existujú aj iné techniky ADR, ako napríklad zmierovacie konanie, znalecký posudok alebo včasné nestranné hodnotenie.

■ Mediácia

Mediácia je jednou z najznámejších metód ADR a je široko a úspešne využívaná na riešenie všetkých druhov sporov.

Mediácia je štruktúrovaný proces, v rámci ktorého sa dvaja alebo viacerí účastníci sporu dobrovoľne a pomocou mediátora pokúšajú dosiahnuť priateľskú dohodu o urovnaní sporu.

Prečo využiť mediáciu a iné možnosti ADR pri riešení sporov v oblasti duševného vlastníctva

Duševné vlastníctvo, ako ochranné známky, dizajny, patenty alebo autorské práva, je základným obchodným aktívom. Rovnako ako v prípade ostatných obchodných aktív môžu spory súvisiace s duševným vlastníctvom vzniknúť, ak podniky porušujú práva duševného vlastníctva druhých alebo naopak, ak sa domnievajú, že sú porušované ich práva.

Spory môžu viesť k časovo náročným, nepredvídateľným a nákladným súdnym konaniam v oblasti duševného vlastníctva. Náklady vznikajú vo forme správnych a odborných poplatkov potrebných na vedenie súdneho sporu a nezanedbateľný

nie je ani čas, strávený vedením prebiehajúcich konaní, ktorý by sa mohol využiť na produktívnu obchodnú činnosť. Okrem toho sa duševné vlastníctvo rieši aj v cezhraničných sporoch, ktoré si vyžadujú globálne riešenia, a tradičné súdne spory len podnecujú súboj na viacerých frontoch.

Mediácia spolu s ďalšími možnosťami ADR môžu zefektívniť proces riešenia sporov. Keďže ADR sa zameriava na potreby účastníkov sporu, poskytuje okrem toho nákladovo efektívny a na mieru šitý mechanizmus riešenia sporov.

Pri využití mediácie a iných možností ADR sa podniky môžu zamerať na svoje skutočné obchodné záujmy a nájsť prijateľné globálne riešenia.

Výhody mediácie

Dobrovoľná

Mediácia je **dobrovoľný proces**, v rámci ktorého mediátor pomáha účastníkom dosiahnuť dobrovoľné a vzájomne prospešné vyriešenie sporu. Účastníci majú počas celého procesu nad ním úplnú kontrolu a môžu sa kedykoľvek rozhodnúť nezúčastniť sa ADR **bez toho, aby tým boli dotknuté** iné prebiehajúce alebo budúce formálne konania.

Dôverná

Mediácia poskytuje **neutrálne a dôverné prostredie**, v ktorom môžu účastníci otvorene diskutovať o svojich názoroch na základný spor. Vďaka takému prostrediu sa účastníci môžu sústrediť na hľadanie spôsobu vyriešenia sporu bez obáv z úniku informácií, čo je nevyhnutné v prípade, ak je v hre dobré meno a obchodné tajomstvo.

Všetky mechanizmy alternatívneho riešenia sporov (a mediácia nie je výnimkou) ponúkajú jasné výhody pre účastníkov sporu.

Zacielená na obchodné záujmy

Mediácia sa môže zaoberať **širšími obchodnými cieľmi** účastníkov a riešiť iné existujúce alebo vznikajúce konflikty medzi nimi, ktoré by sa nevyriešili v súdnom konaní v konkrétnej veci, pretože jednoducho nepredstavujú predmet takéhoto konania.

Vďaka mediácii si účastníci lepšie uvedomia svoje obchodné postavenie a podporia vzájomne uspokojivé **riešenia prospešné pre všetkých**.

Hospodárna

Mediácia umožňuje účastníkom vyriešiť širokú škálu sporov v rámci **jedného procesu**, čím sa efektívne obídu náklady a komplexnosť súdneho konania. Náklady na riešenie sporov okrem toho výrazne znižuje **kratší časový rámec**, v ktorom sa dospeje k vzájomne prijateľnému riešeniu.

Pružná a kontrolovaná účastníkmi sporu

Účastníci majú v mediačnom procese **rovnaké slovo** a o podmienkach urovnania **rozhodujú** oni sami a nie mediátor, čím sa podporuje **predvídateľnosť**. Vo všeobecnosti sú účastníci viac spokojní s riešeniami, ktoré sami navrhli, na rozdiel od výsledku, o ktorom rozhodne niekto tretí.

Mediácia je vďaka svojej flexibilitě **pružná alternatíva**. Tempo procesu sa riadi želaniami účastníkov a vo všeobecnosti trvá kratšie.

Desať dôvodov na využitie mediácie v prípade riešenia sporu v oblasti duševného vlastníctva

1 Spor sa nachádza ešte v skorej fáze konfliktu

Mediácia môže byť mimoriadne účinná, ak sa k nej pristúpi v čo **najskoršej možnej fáze** sporu.

Aj keď je spor v pokročilejšom štádiu, mediácia sa môže stále ukázať ako najlepšie riešenie, pretože strany sa radšej vyhnú ďalším investíciám a ušetria čas a vynaložené úsilie vložené do súdneho konania alebo iného kontradiktórneho konania.

3 Rozsudok v danom spore by bolo ťažké vykonať

Mediácia môže byť vhodná aj v prípadoch, keď je **výkon** rozhodnutia prijatého príslušným orgánom **ťažko realizovateľný**.

To je dôležité v prípadoch, ak nie je dostatok hmotných prostriedkov alebo zdrojov na výkon budúceho súdneho rozhodnutia alebo keď sa výkon má uskutočniť v neznámej jurisdikcii (napr. mimo EÚ).

2 Spor je zložitý alebo zahŕňa viacero právnych systémov

Taká situácia môže vzniknúť, ak:

- aspoň dvaja účastníci sporu **nie sú z rovnakej krajiny**,
- existuje **viac konfliktov** medzi tými istými účastníkmi sporu,
- spor sa týka **viacero práv duševného vlastníctva** (ako sú ochranné známky EÚ, národné ochranné známky, registrované alebo neregistrované dizajny, autorské práva, patenty atď.),
- **tretie strany** (t. j. strany, ktoré nie sú účastníkmi pôvodného sporu) sú povinné pripojiť sa k sporu.

4 Druhý účastník a vy máte alebo môžete mať spoluexistujúce práva duševného vlastníctva

Mediácia je vhodná aj v prípade, ak práva duševného vlastníctva strán **už spoločne existovali alebo by mohli spoločne existovať**. Dôvodom môže byť skutočnosť, že účastníci sporu majú záujem o rôzne oblasti podnikania alebo územia.

5 Pre vás sa vyžaduje osobitný prístup

Mediácia je vhodná vtedy, ak si emocionálne a osobné aspekty sporu **vyžadujú osobitný a flexibilný prístup**.

Mediácia môže byť cenná napríklad v prípadoch, ktoré sa týkajú **rodinných podnikov** alebo **bývalých obchodných partnerov**. V takýchto prípadoch môže skúsený mediátor usmerniť účastníkov nekonfrontačným spôsobom, aby preskúmali riešenia, ktoré sú flexibilné a prospešné pre všetky zúčastnené strany.

6 Vy a druhý účastník ste alebo chcete byť zapojení do podnikateľského zámeru

Ak máte záujem o **zachovanie existujúceho obchodného vzťahu** alebo o **vytvorenie nového vzťahu**, mediácia je veľmi vhodným mechanizmom riešenia sporov.

7 Kladiete dôraz na dôvernosť

Dôvernosť je základným prvkom mediácie. Na rozdiel od súdneho sporu sú všetky informácie týkajúce sa mediácie, ako je žiadosť o mediáciu, diskusie medzi účastníkmi a výsledok mediácie, **prísne dôverné** a nemožno ich použiť na súde, v rozhodcovskom konaní ani v inom formálnom konaní, pokiaľ sa vy a druhý účastník nedohodnete inak.

8 Chcete zachovať dobré meno podniku

Mediácia je vhodným mechanizmom riešenia sporov na **ochranu vášho mena** tým, že sa zabráni verejným a otvoreným konfliktom, zbytočnému napätiu s obchodnými partnermi, konkurentmi, orgánmi atď.

9 Medzi vami a inými účastníkmi existuje jazyková bariéra

Mediácia je **flexibilnejšia** ako tradičné súdne konanie, pokiaľ ide o **jazyk konania** používaný počas procesu. Vo formálnych konaniach je používanie konkrétneho jazyka zvyčajne diktované prísnymi procesnými pravidlami. Pri mediácii sa však môžete s druhým účastníkom dohodnúť na spoločnom jazyku, ktorý sa bude používať počas procesu. Mediátor môže takisto oslovovať jednotlivých účastníkov v ich jazyku.

10 Chcete spor rýchlo vyriešiť

Mediácia môže byť tak **časovo efektívna**, ako si to vy a iní účastníci predstavujete, pretože tento proces je pod vašou kontrolou.

Typické fázy mediačného konania

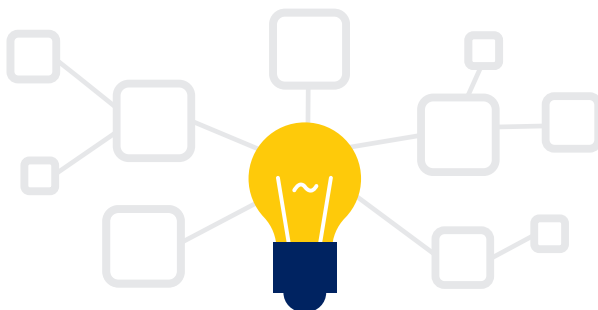

Účastníci alebo ich právni zástupcovia **podajú žiadosť** o mediáciu v súlade s osobitnými pravidlami platnými pre príslušné centrum ADR alebo mediačné centrum na základe príslušného zákona o ADR. Obaja účastníci musia výslovne požiadať o mediáciu, aby mohla prebiehať.

Účastníci si vyberú zo zoznamu mediátorov, ktorý im ponúkne centrum ADR alebo mediačné centrum, vhodného mediátora, ktorý najlepšie **vyhovuje potrebám** ich sporu. Medzi výberové kritériá, ktoré používa väčšina účastníkov, patria jazyky, ktoré ovláda mediátor, jeho skúsenosti a dostupnosť.

Mediátor sa okrem iného opýta účastníkov, či uprednostňujú priame osobné vedenie mediácie alebo online stretnutie, ponúkne im niekoľko voľných termínov mediácie, potvrdí, kto sa bude počas procesu zúčastňovať v mene jednotlivých účastníkov, požiada o podpisy na mediačnej dohode a stanoví časový rámec na prijatie zhrnutia prípadu.

Mediátor môže tiež **kontaktovať účastníkov** alebo ich zástupcov individuálne na predbežnom stretnutí s cieľom vysvetliť, ako bude prebiehať proces mediácie, objasniť problémy a odpovedať na otázky.

4

Mediačné stretnutie

Hoci sa vyznačuje svojou flexibilitou, typická mediácia zahŕňa tieto **fázy**:

- **Otvorenie**

Na prvom stretnutí, na ktorom sa účastníci a ich zástupcovia stretnú, mediátor predstaví podrobnosti týkajúce sa mediácie. Účastníci sa vyzvú, aby predniesli úvodné vyhlásenie, v ktorom zhrnú svoje stanovisko, a pomocou mediátora vypracujú zoznam otázok, o ktorých sa bude diskutovať.

- **Prieskum a rokovania**

Prieskum zahŕňa niekoľko stretnutí, pričom mediátor môže rozhodnúť, že bude striedať individuálne stretnutia s každým z účastníkov a prípadné spoločné stretnutia so všetkými účastníkmi.

Rokovania a vyjednávania sa začnú, keď budú strany pripravené prejsť od všeobecných myšlienok ku konkrétnym podmienkam urovnania. V tejto fáze sú definované hlavné prvky **možnej dohody**.

- **Záver**

Mediácia môže mať tieto dva možné výsledky:

- > **Dosiahnutie dohody:** Dohoda musí byť uspokojivá pre obidvoch účastníkov, musí byť vzájomne prijateľná a udržateľná. Mediačnú dohodu vypracujú a podpisujú zmluvné strany.
- > **Nedosiahnutie dohody:** V takom prípade si strany môžu zvoliť iný postup ADR alebo pokračovať vo formálnom alebo súdnom konaní.

Slovník pojmov

Výraz	Vymedzenie pojmov
Alternatívne riešenie sporov	Prostriedky alebo procesy dohodnuté účastníkmi sporu s cieľom dosiahnuť urovnanie bez tradičného súdneho konania, a to pomocou neutrálnej tretej strany. Hlavné druhy ADR sú mediácia a rozhodcovské konanie. Existujú aj iné techniky ADR, ako napríklad zmierovacie konanie, znalecký posudok alebo včasné neutrálne hodnotenie.
Mediácia	Štruktúrovaný proces, v rámci ktorého sa dvaja alebo viacerí účastníci sporu dobrovoľne snažia dosiahnuť dohodu o urovaní sporu pomocou mediátora. Mediačný proces je dobrovoľný a rozhodnutia prijímajú účastníci sporu spoločne.
Mediačná dohoda	Písomná dohoda vyplývajúca z procesu mediácie s cieľom vyriešiť obchodný spor a obsahujúca podmienky dohodnuté účastníkmi sporu. Mediačnú dohodu musia podpísať všetci účastníci sporu, čím vyjadria svoj súhlas a prijímú podmienky dohody.
Mediátor	Tretia osoba požiadaná o vedenie mediácie, ktorá účastníkom pomôže dosiahnuť dohodu účinným, nestranným a kvalifikovaným spôsobom bez ohľadu na jej postavenie alebo povolanie v dotknutom členskom štáte EÚ a bez ohľadu na spôsob, akým bola tretia osoba vymenovaná alebo požiadaná o vedenie mediácie.
Neutrálna osoba	Nestranná osoba, ktorá vedie a riadi proces alternatívneho riešenia sporov. Nestranné zúčastnené strany každého procesu sa bežne označujú: <ul style="list-style-type: none">• mediátor• zmierovateľ• rozhodca• hodnotiteľ• znalec.
Poskytovateľ ADR	Verejný alebo súkromný subjekt, ktorý riadi alebo spravuje proces ADR, vedený treťou stranou, bez ohľadu na označenie alebo povolanie, a ktorý poskytuje služby pod jej záštitou s cieľom pomôcť účastníkom zmierlivo vyriešiť spor. V každom členskom štáte EÚ existuje mnoho poskytovateľov ADR, ktorí ponúkajú svoje služby na vnútroštátnej a/alebo medzinárodnej úrovni. Poskytovatelia môžu byť špecializovaní na rôzne oblasti (napr. obchodné, občianske alebo odvetvové zameranie), ako aj na osobitné typy ADR, pričom najbežnejšími sú mediácia a rozhodcovské konanie.
Predbežné nestranné hodnotenie	Účastníci sporu môžu vymenovať neutrálnu a nezávislú osobu (hodnotiteľa), ktorá vyjadrí svoje stanovisko k skutkovej podstate sporu. Predbežné nestranné hodnotenie by sa mohlo považovať za včasné posúdenie právneho stavu a argumentov účastníkov sporu.

Glossary

Výraz	Vymedzenie pojmov
Rokovanie	Najjednoznačnejšia a neformálna forma ADR, proces, ktorý sa používa na riešenie sporov medzi dvoma alebo viacerými účastníkmi priamo alebo prostredníctvom ich právnych zástupcov bez zásahu nezávislej tretej strany. Asistované rokovanie uľahčuje neustranná osoba alebo technológia, ktorá účastníkom umožňuje rokovať v priaznivejšom prostredí na dosiahnutie dohody.
Rozhodcovské konanie	V rámci tohto procesu sa spor na základe dohody účastníkov predloží jednému alebo viacerým rozhodcom, ktorí prijímú záväzné a nespochybniteľné rozhodnutie o spore. Účastníci spoločne vymenujú rozhodcu (rozhodcov). Medzinárodné rozsudky presadzujú vnútroštátne súdy podľa Dohovoru o uznaní a výkone cudzích rozhodcovských rozhodnutí.
Účastník/ účastníci sporu	Osoba alebo subjekt, ktoré sú priamo zapojené do sporu (t. j. konania inter partes na riešenie sporu v oblasti duševného vlastníctva). V procese ADR ide o osoby alebo subjekty, ktoré sa zúčastňujú na alternatívnom riešení sporov a ktorých súhlas je potrebný na vyriešenie sporu.
Zástupca	Právnik, ktorý je v zmysle vnútroštátneho práva plne oprávnený zastupovať iného účastníka v súdnom konaní.
Zmier	Priateľské riešenie dosiahnuté účastníkmi právneho sporu buď formou súdneho zmiery, alebo mimosúdneho urovnania, alebo so zásahom alebo bez zásahu neutrálnej tretej strany.
Zmierovacie konanie	Proces, v ktorom zmierovateľ, zvyčajne osoba zodpovedná za prípad ⁽¹⁾ , navrhuje možné riešenia pre účastníkov na vyriešenie sporu s cieľom uľahčiť urovanie ich rozdielov zmierom. O návrhoch budú účastníci sporu diskutovať, rokovať a ďalej ich upresniť. Tento proces je dobrovoľný a rozhodnutia prijímajú účastníci sporu spoločne.
Znalecký posudok	Účastníci sporu môžu vymenovať nezávislého znalca, ktorý vypracuje právny, obchodný alebo technický záväzný alebo nezáväzný posudok ku konkrétnej veci, ktorá bola predložená na posúdenie.

⁽¹⁾ Osoba zodpovedná za prípad môže mať rôzne úlohy v závislosti od konania, napríklad: osoba prijímajúca rozhodnutia v prípade výmazu ochrannej známky alebo námietky proti nej, spravodajca v odvolacom konaní týkajúcom sa ochrannej známky, sudca atď.

Ďalšie informácie

Uvedené informácie slúžia len na informačné účely. Úrady pre duševné vlastníctvo podporujú priateľské urovanie sporov v oblasti duševného vlastníctva a môžu vás informovať o existujúcich možnostiach alternatívneho riešenia sporov.

Úrad priemyselného vlastníctva Slovenskej republiky

Švermova 43,
974 04 Banská Bystrica 4
Slovenská republika

+421/48/4300131

infocentrum@indprop.gov.sk

indprop.gov.sk

Úrad Európskej únie pre duševné vlastníctvo

Avenida de Europa, 4
03008 Alicante
Spain

+34 965139100

MediationCentre-Info@
euipo.europa.eu

euipo.europa.eu/sk

Centrum WIPO pre mediáciu a rozhodcovské konanie

34, chemin des Colombettes
1211 Geneva 20
Switzerland

+41 223388247

arbiter.mail@wipo.int

www.wipo.int/amc/en

Brožúra je iniciatívou projektu európskej spolupráce č. 6 – Podpora MSP (ECP6), ktorý je zameraný na zlepšenie konkurencieschopnosti MSP zvyšovaním ich informovanosti o význame a hodnote práv duševného vlastníctva a pomáha im účinnejšie využívať tieto práva. Projekt sa realizuje v spolupráci s centrálnymi úradmi priemyselného vlastníctva členských štátov EÚ a po konzultácii so združeniami používateľov.

Alternatívne riešenie sporov v oblasti duševného vlastníctva

business.ideaspowered.eu

Iniciatíva spolupráce siete EUIPN

Projekt európskej spolupráce ECPS6 – Podpora MSP

indprop.gov.sk

euipo.europa.eu

business.ideaspowered.eu